

POSTANOWIENIE

Dnia 8 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie lekarza S. M.

obwinionego o przewinienia zawodowe z art. 53 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej

na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 8 sierpnia 2023 r.

skargi obrońcy obwinionego lekarza S.M. – rady prawnego R.T.

na orzeczenie Naczelnego Sądu Lekarskiego z dnia 3 marca 2022 r., sygn. akt NSL Rep. 193/OWU/21

uchylające orzeczenie Okręgowego Sądu Lekarskiego [...] z dnia 9 września 2021 r., sygn. akt Ko-[...] i przekazujące sprawę do ponownego rozpoznania przez sąd I instancji

na podstawie art. 539e § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 112 pkt 1 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich (dalej: u.i.l.)

postanowił:

- 1. oddalić skargę;**
- 2. obciążyć obwinionego lekarza S. M. kosztami postępowania skargowego w kwocie 20 zł (dwadzieścia złotych).**

UZASADNIENIE

Okręgowy Sąd Lekarski [...] rozpoznał w pierwszej instancji sprawę obwinionego lekarza S.M. i orzeczeniem z dnia 9 września 2021 r. uznał go za winnego popełnienia czynu, przyjmując, że:

1. w okresie od maja do czerwca 2017 r. zakwalifikował K.K. oraz inne osoby o nieustalonej tożsamości do przyjęcia i leczenia w O. w P., a także udzielał na

terenach tego O. świadczeń zdrowotnych osobom w nim przebywającym, mając świadomość, że nie jest to podmiot leczniczy w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej uprawniony do udzielania świadczeń zdrowotnych, czym naruszył art. 3 ust. 1 w zw. z art. 4 ust. 1 oraz art. 20 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej w zw. z art. 4 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty, co stanowi przewinienie zawodowe określone w art. 53 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich i za tak sformułowany zarzut orzekł względem niego karę pieniężną w wysokości 10 000 zł na rzecz Stowarzyszenia „L.”;

2. w okresie wskazanym w pkt 1 współpracował z osobą zajmującą się leczeniem – panem R.K., właścicielem O. w P. mając świadomość, że pan R.K. nie posiada do tego uprawnień, w ten sposób, że przeprowadzał badania wstępne, kwalifikował do leczenia, zakładał dokumentację medyczną, wystawiał zlecenia, podejmował decyzję co do wielkości dawki podejmowanej amigdaliny, pozostawał w dyspozycji w razie przypadków nagłych, a także prowadził osoby przebywające w wyż. wym. O., czym naruszył art. 57 ust. 1 Kodeksu Etyki Lekarskiej w zw. z art. 4 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty, co stanowi przewinienie zawodowe określone w art. 53 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich i za tak sformułowany zarzut orzekł względem niego karę pieniężną w wysokości 10 000 zł na rzecz Stowarzyszenia „L.”;
3. w okresie wskazanym w pkt 1 zlecał leczenie K.K. i innych osób o nieustalonej tożsamości, przebywających w O. w P. substancjami niezweryfikowanymi naukowo, w szczególności witaminą B-17, czym naruszył art. 57 ust. 1 Kodeksu Etyki Lekarskiej w zw. z art. 4 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty, co stanowi przewinienie zawodowe określone w art. 53 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich i za tak sformułowany zarzut orzekł względem niego karę zawieszenia prawa wykonywania zawodu na okres 2 lat (orzeczenie wraz

z uzasadnieniem – k. 256-268 akt o sygn. Ko-[...], k. 22-28 akt o sygn. II ZSG [...], k. 99-111 akt o sygn. NSL Rep. 193/OWU/21).

Od powyższego orzeczenia odwołanie złożył obrońca obwinionego lekarza S.M. – radca prawny R.T., zaskarżając to rozstrzygnięcie w całości na korzyść obwinionego, formułując szereg zarzutów odwoławczych, dotyczących rażącej obrazę przepisów postępowania: art. 6 k.p.k. w zw. z art. 112 pkt 1 u.i.l. w zw. z art. 58 ust. 2 u.i.l. w zw. z art. 370 § 1 k.p.k. w zw. z art. 406 k.p.k. (zarzut 1); art. 117 § 2 k.p.k. w zw. z art. 374 § 1 k.p.k. w zw. z art. 378a § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. w zw. z art. 112 pkt 1 u.i.l. w zw. z art. 175 § 2 k.p.k. w zw. z art. 367 k.p.k. (zarzut 2); art. 4 k.p.k. w zw. z art. 171 § 4 k.p.k. w zw. z art. 112 pkt 1 u.i.l. (zarzut 3); art. 61 ust. 2 u.i.l. (zarzut 4); art. 410 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 112 pkt 1 u.i.l. (zarzut 5); art. 170 § 1 i 3 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. w zw. z art. 2 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 112 pkt 1 u.i.l. (zarzut 6). W oparciu o powyższe zarzuty, obrońca obwinionego wniósł o uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Okręgowy Sąd Lekarski [...] (odwołanie wraz z uzasadnieniem – k. 256-268 akt o sygn. Ko-[...], k. 29-42v akt o sygn. II ZSG [...], k. 50-77 akt o sygn. NSL Rep. 193/OWU/21).

Po rozpoznaniu powyższego odwołania, Naczelny Sąd Lekarski orzeczeniem z dnia 3 marca 2022 r. zaskarżone orzeczenie uchylił i przekazał sprawę Okręgowemu Sądowi Lekarskiemu [...] do ponownego rozpoznania (orzeczenie wraz z uzasadnieniem – k. 2-7 akt o sygn. Ko-[...] tom V, k. 17-19v akt o sygn. II ZSG [...], k. 152-157 akt o sygn. NSL Rep. 193/OWU/21).

Od powyższego orzeczenia złożył skargę obrońca obwinionego, zaskarżając to orzeczenie w całości, zarzucając rażąco obrazę przepisów postępowania, tj. art. 113 k.p.k. w zw. z art. 418 § 1 k.p.k. w zw. z art. 112 pkt 1 u.i.l. polegającą na zaniechaniu podpisania orzeczenia Naczelnego Sądu Lekarskiego z dnia 3 marca 2022 r., sygn. akt NSL Rep. 193/OWU/2021 wraz z uzasadnieniem przez wszystkie osoby biorące udział w jego wydaniu, ponieważ co najmniej druga z osób biorącą udział w wydaniu i ogłoszeniu orzeczenia złożyła na nim wyłącznie nieczytelny znak graficzny, który uniemożliwia jej identyfikację, niespełniający wymogów przewidzianych dla podpisu, co stanowi bezwzględłą przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 6 k.p.k. W oparciu o powyższy zarzut obrońca

obwinionego sformułował wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Naczelnemu Sądowi Lekarskiemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. W uzasadnieniu skargi obrońca obwinionego podniósł, że analiza orzeczenia wydanego przez Naczelny Sąd Lekarski w niniejszej sprawie prowadzi do wniosku, że zarówno w części dyspozytywnej, jak i w następnej części orzeczenia, w miejscach przeznaczonych na podpisy składu orzekającego, pojawiają się określone znaki graficzne, to co najmniej druga z osób realizująca obowiązek wynikający z ww. przepisów nie uczyniła tego w sposób skuteczny. Dalej podniósł, że na stronie drugiej sentencji orzeczenia, tj. druga z czterech wykropkowanych linii po stronie lewej oraz na stronie czwartej uzasadnienia, tj. druga z czterech wykropkowanych linii po stronie lewej, złożony został wyłącznie nieczytelny znak graficzny, który uniemożliwia identyfikację jego autora, a tym samym nie spełnia wymogów przewidzianych dla podpisu. Znak ten można odczytywać jako parafę, a nie podpis. Nadto wskazał, że znaki graficzne złożone w pierwszej, drugiej i trzeciej linii po stronie lewej na stronie drugiej sentencji orzeczenia oraz w pierwszej, drugiej i trzeciej linii po stronie lewej na stronie czwartej uzasadnienia znacząco od siebie odbiegają, co tym bardziej uniemożliwia identyfikację ich autorów, a nadto rodzi poważną wątpliwość czy parafy złożone pod sporządzonym w odstępie czasowym od sentencji uzasadnieniu pochodzą w ogóle od tych samych osób (skarga obrońcy obwinionego lekarza S.M. – k. 32-42 akt o sygn. Ko-[...] tom V, k. 17-19v akt o sygn. II ZSG [...], k. 192-202 akt o sygn. NSL Rep. 193/OWU/21).

Pismem procesowym z dnia 18 lipca 2022 r. obrońca obwinionego lekarza S.M. – radca prawny R.T. wniósł o uchylenie orzeczenia Naczelnego Sądu Lekarskiego z dnia 3 marca 2022 r., sygn. akt NSL Rep. [...] i umorzenie postępowania na podstawie art. 63 pkt 4 w zw. z art. 64 ust. 3 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich z powodu upływu terminu przedawnienia karalności przewinienia zawodowego. Wskazał, że zgodnie z wnioskiem o ukaranie z dnia 9 stycznia 2018 r. delikt zawodowy miał zostać popełniony przez obwinionego lekarza S.M. „od maja do czerwca 2017 r.”, i biorąc pod uwagę, że karalność przewinienia zawodowego ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło 5 lat (art. 64 ust. 3 u.i.l.) stwierdził, że możliwość wymierzenia kary za

ewentualne przewinienie wygasa 30 czerwca 2022 r. (wniosek - k. 44-45 akt o sygn. II ZSG 7/22).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że przepisy rozdziału 55a k.p.k. zawierające unormowanie instytucji skargi na wyrok sądu odwoławczego uchylający wyrok sądu pierwszej instancji i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania, znajdują odpowiednie zastosowanie w postępowaniu w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej lekarzy na podstawie art. 112 pkt 1 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich.

Zgodnie z art. 539a § 1 k.p.k. nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci skargi na wyrok sądu odwoławczego można wnieść, gdy wydanie na etapie postępowania apelacyjnego orzeczenia o charakterze kasatoryjnym naruszało treść art. 437 k.p.k. lub też gdy przy wydaniu tego orzeczenia wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k. Jednoznaczne brzmienie przepisu art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. nie pozostawia wątpliwości co do tego, że sąd odwoławczy może uchylić wyrok sądu I instancji i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania, gdy wykaże, iż dotychczasowe rozstrzygnięcie jest dotknięte jedną z wad określonych w art. 439 § 1 k.p.k. lub na przeszkodzie dokonania korekty orzeczenia pierwszoinstancyjnego stoi dyrektywa wynikająca z treści art. 454 k.p.k., co wymaga dokonania analizy istniejącego materiału i wykazania wad w rozumowaniu sądu meriti. Trzecią ustawową podstawę orzeczenia kasatoryjnego sądu odwoławczego stanowi konieczność przeprowadzenia przewodu sądowego na nowo w całości. W każdej z tych sytuacji, sąd odwoławczy jest zobowiązany do wskazania, która z okoliczności wymienionych w art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. stanowiła in concreto podstawę uchylenia wyroku sądu I instancji oraz przedstawić argumenty, które doprowadziły go do takiego wniosku (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 6 lutego 2019 r. IV KS 3/19, Legalis nr 1872422).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że postępowanie zainicjowane skargą wniesioną w trybie art. 539a § 1 k.p.k. służy jedynie kontroli zaistnienia podstaw do uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego

rozpoznania. Zakres kontroli wyroku sądu odwoławczego, do którego umocowany jest Sąd Najwyższy w wyniku skargi wniesionej w trybie art. 539a k.p.k. i n. ogranicza się do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego. Przedmiotem tego postępowania nie jest merytoryczne badanie prawidłowości przeprowadzonej kontroli odwoławczej w aspekcie uchybień zarzucanych w apelacji, jak również zasadności uchybień stwierdzonych przez sąd odwoławczy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego: z 2 grudnia 2020 r., II KS 16/20, LEX nr 3093484; z 28 stycznia 2022 r., II KS 29/21, LEX nr 3314955; z 10 listopada 2022 r., II ZSG 2/22, LEX nr 3555170). Sąd skargowy nie został upoważniony do kontroli oceny poszczególnych dowodów w płaszczyźnie odpowiedzialności karnej oskarżonego, przeprowadzonej w wyroku sądu odwoławczego, bowiem skarga na wyrok kasatoryjny sądu odwoławczego nie służy weryfikacji oceny dowodów dokonanej w II instancji (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2021 r., IV KS 59/21, LEX nr 3315443).

Reasumując zatem, kognicja Sądu Najwyższego w postępowaniu skargowym ogranicza się do badania podstaw określonych w art. 539a § 3 k.p.k., nie wchodzi w jej zakres kolejna instancyjna ocena sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 lipca 2021 r., IV KS 28/21, LEX nr 3325821).

Przenosząc powyższe rozważania prawne na grunt niniejszej sprawy, Sąd Najwyższy wskazuje, iż skarżący w niniejszej sprawie podniósł jedną podstawę (art. 439 § 1 k.p.k.) przemawiającą jego zdaniem za uchyleniem orzeczenia Naczelnego Sądu Lekarskiego oraz przekazaniem sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Skarżący podniósł, że Naczelny Sąd Lekarski zaniechał podpisania orzeczenia z dnia 3 marca 2022 r., sygn. akt NSL Rep. 193/OWU/2021 wraz z uzasadnieniem przez wszystkie osoby biorące udział w jego wydaniu, ponieważ co najmniej druga z osób biorącą udział w wydaniu i ogłoszeniu orzeczenia złożyła na nim wyłącznie nieczytelny znak graficzny, który uniemożliwia jej identyfikację, niespełniający wymogów przewidzianych dla podpisu, co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 6 k.p.k.

Zdaniem Sądu Najwyższego zarzut obrazy art. 439 § 1 pkt 6 k.p.k. okazał się chybiony. W orzecznictwie Sądu Najwyższego, dominuje pogląd, że podpis nie

musi być w pełni czytelny i wyrażać co najmniej nazwiska w pełnym brzmieniu; powinien umożliwiać identyfikację autora, a także stwarzać możliwość porównania oraz ustalenia, czy został złożony w formie zwykle przezeń używanej. Podpis więc powinien wskazywać cechy indywidualne i powtarzalne. Niezłożenie podpisu w sposób czytelny nie oznacza, że funkcja identyfikująca taką osobę została naruszona. Oznacza to, że wyodrębnione znaki pod orzeczeniem, o ile pozwalają na identyfikację ich autora, są podpisami w rozumieniu art. 113 k.p.k. (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 maja 2018 r., V KK 155/18; z 4 kwietnia 2023 r., II ZSG 2/23). Ważne jest, aby liczba znaków graficznych tworzyła tyle podpisów, ilu było członków składu orzekającego (zob. M. Kurowski objaśnienia do art. 113 [w:] *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany*, red. D. Świecki, LEX/el. 2023; postanowienie Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2023 r., II ZSG 2/23). Zgodnie z utrwalony orzecnictwem, które w całej rozciągłości Sąd Najwyższy popiera, ustawodawca nie sformułował wymogu, aby orzeczenie było opatrzone czytelnym podpisem. W tych przypadkach, w których wymagane jest złożenie podpisu czytelnego, wymóg ten jest wprost wyrażony w przepisie. Wobec tego słuszenie uznaje się, że „podpisaniem” w rozumieniu przepisów art. 113 i 114 § 1 k.p.k. jest złożenie własnoręcznego podpisu stanowiącego znak graficzny charakterystyczny dla osoby, od której pochodzi (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2018 r., III KK 336/18, Legalis nr 1878069). Polska procedura karna nie wymaga, aby podpis sędziego pod wyrokiem był czytelny albo pozwalający stwierdzić, że został złożony przez określonego sędziego. Oznacza to, że wyodrębnione znaki pod orzeczeniem są podpisem w rozumieniu art. 113 k.p.k., a zatem nie wywołują skutku określonego w art. 439 § 1 pkt 6 k.p.k. (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 listopada 2017 r., II KK 331/17, Legalis nr 1715424).

Sytuacja, w której skarżący z pięciu podpisów identyfikuje cztery podpisy, uprawnia stwierdzenie, że podpis piątego członka składu Naczelnego Sądu Lekarskiego pod orzeczeniem z 3 marca 2022 r. nie powinien być kwestionowany.

Z tego względu postawiony w skardze obrońcy zarzut naruszenia przez Sąd odwoławczy art. 439 § 1 k.p.k. należało uznać za chybiony, a jego konsekwencją jest oddalenie skargi.

Odnosząc się z kolei do wniosku obrońcy obwinionego z dnia 18 lipca 2022 r. o uchylenie orzeczenia Naczelnego Sądu Lekarskiego z dnia 3 marca 2022 r., NSL Rep. 193/OWU/21 i umorzenie postępowania na podstawie art. 63 pkt 4 w zw. z art. 64 ust. 3 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich z powodu upływu terminu przedawnienia karalności przewinienia zawodowego, Sąd Najwyższy zauważa, iż w orzecznictwie i doktrynie, w wypadku wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej (art. 439 § 1 pkt 9 w zw. z art. 17 § 1 pkt 5, 6 i 8-11 k.p.k.) w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji lub w postępowaniu apelacyjnym, która jest podstawą uchylenia wyroku i umorzenia postępowania karnego, Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu skargi na wyrok kasatoryjny sądu odwoławczego, uchylając zaskarżony skargą wyrok, może jedynie przekazać sprawę sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania (art. 539e § 2 k.p.k.); nie może natomiast wydać orzeczenia następczego w postaci umorzenia postępowania karnego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 26 października 2017 r., V KS 9/17, LEX nr 2382462; zob. także M. Hudzik, objaśnienia do art. 539e. [w:] *Kodeks postępowania karnego. Orzecznictwo*, red. D. Świecki, Warszawa 2022, LEXonline). Kwestia czy w realiach sprawy zachodzi negatywna przesłanka procesowa, o jakiej mowa w art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 112 pkt 1 u.i.l., zostanie rozważona w toku postępowania przed Okręgowym Sądem Lekarskim [...].

Sąd obciążył obwinionego lekarza S.M. kosztami postępowania skargowego w kwocie 20 zł (tj. ryczałt za doręczenie wezwań i innych pism) zgodnie z § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym w zw. z art. 112 pkt 1 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak na wstępie.

[M. T.]

[as]

